

Els pobres savis, per Josep M. Solà

Ds, 13/10/2012 per Catalunya Religió

[L'opinió publicada](#)

Possiblement influenciat per corrents de l'hel·lenisme que recollien les idees d'alguns filòsofs que anteposaven al saber a l'obtenció de poder honor i diner, el llibre de la saviesa presenta aquesta com un valor superior a qualsevol riquesa mundana. Un nou comentari de les lectures d'aquest diumenge de la mà de Josep M. Solà.

ELS POBRES SAVIS

El fragment del llibre de la Saviesa, que es llegeix a la primera lectura d'aquest diumenge (Sv 7,7-11) es troba en el tram, que va del capítol 6è al 9è, el tema dominant del qual seria l'elogi a la saviesa. El nucli d'aquest conjunt es troba a 7,22b-8,1 on la saviesa és qualificada d'exhalació del poder de Déu, irradiació de la glòria del Totpoderós, reflex de la llum eterna, mirall de l'acció de Déu i imatge de la seva bondat.

La lectura litúrgica comença fent una referència a la pregària de Salomó al santuari de Gabaon (1Re 3,4-15) on el rei, en comptes d'èxits militars i riqueses, demana "enteniment per a poder jutjar el poble i discernir entre el bé i el mal". Els capítols, que el primer llibre dels Reis dedica a Salomó (3-11), fixem-nos que destaquen la seva faceta de savi i de constructor per sobre de les campanyes militars. No serà així amb David i la resta de reis de Judà i Israel que, exceptuant Josies, s'expliquen d'ells sobretot les gestes militars. L'episodi de les prostitutes, que es disputaven el fill (3,16-18) o la visita de la reina de Saba (10,1-13) serviran per enaltir la fama de savi. Si Melquisedec pot ser el prototipus del sacerdoti, David de la reialesa, Elies de la profecia, Salomó seria el prototipus del savi, tipificant així un dels quatre estaments significatius de la història d'Israel.

El text diu que a Salomó li vingué l'esperit de Saviesa (v.7). En la història d'Israel la saviesa i la figura del savi adquireixen esplendor quan la profecia i el profeta han perdut força. En el llibre de Joel l'esperit es dóna per profetitzar (3,1); aquí l'esperit es rep per adquirir la saviesa. Fixem-nos que en el llibre de Joel el do de profecia arriba després de les pregàries consignades en els cc 1 i 2. En el text de Sv l'esperit de la saviesa arriba després de la pregària de Salomó, perquè la saviesa, al cap i a la fi, és un do de Déu. I com a tal de do de Déu té més preu que qualsevol de les riqueses humanes.

El llibre de la saviesa, escrit a Alexandria al s.I aC., rep una influència innegable de la cultura hel·lenista. El rebuig de les riqueses, a fi d'obtenir la saviesa i el coneixement, es troba en els filòsofs grecs. Sòrates, davant els sofistes, insistia en que la virtut és la perfecció de l'esperit fins al màxim possible i no pas aconseguir honors, diners i poder. En el segle IV aC. comença a prendre volada el cinisme, un corrent filosòfic que té el seu representant més conegut en Diógenes Laerci. Es

caracteritzava per menystenir el poder i les hipocresies socials i també per una austeritat extrema en el vestir: en comptes de túnica i mantell portaven un capot de teixit molt senzill, que protegia del fred i servia de manta a la nit, un sarró per guardar el menjar, que els donaven i un bastó, anaven descalços i mal afaitats (curioses coincidències amb les pertinences i el vestir dels predicadors ambulants de Mt 10,5-15). La influència del cinisme tingué una llarga durada i quallà en les classes populars, per tant és més que probable que fos conegut per l'autor del llibre de la Saviesa, que en recolliria la idea del rebuig de les riqueses com a camí d'obtenció del saber i el coneixement.

La incorporació de corrents filosòfics de l'hel·lenisme creà ponts de diàleg entre aquest i les tradicions del poble d'Israel. Així el llibre de la Saviesa contribueix a l'obertura d'esperit dels jueus, que vivien fora d'Israel en contacte amb la cultura grega i enriqueix el patrimoni tradicional jueu amb allò de bo, que es troba en els corrents culturals forans.

Diumenge 28 durant l'any

14 d'Octubre de 2012